

O'ZBEKISTONDA AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINI
RIVOJLANTIRISH VA MOLİYALASHTIRISH MASALALARI.

Baxromov Mansur Maxsud o'g'li

Farg'ona davlat universiteti "Aniq va Tabiiy fanlar" kafedrasida o'qituvchisi

Annotasiya: Ushbu maqolaning kirish qismida tadqiqot mavzusi, shuningdek uning maqsadi va vazifalari ko'rsatiladi. Ta'kidlanishicha, tadqiqotning maqsadi O'zbekistonda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish va moliyalashtirishni o'rganishdan iborat. Tadqiqot maqsadlari qatoriga ushbu sohada mavjud tadqiqotlar tahlili, O'zbekistonda AKT rivojlanishini tahlil qilish, AKT loyihalarini moliyalashtirishni o'rganish hamda AKTni rivojlantirish va moliyalashtirish muammolari va muammolarini aniqlash kiradi.

Kalit so'zlar: Informatika, AKT, Axborot texnologiyalar, IT kompaniyalar.

Аннотация: Во введении к статье изложена тема исследования, а также его цели и задачи. Отмечается, что целью исследования является изучение развития и финансирования информационно-коммуникационных технологий в Узбекистане. В задачи исследования входит анализ существующих исследований в данной области, анализ развития ИКТ в Узбекистане, изучение финансирования проектов ИКТ, а также выявление проблем и вопросов развития и финансирования ИКТ.

Ключевые слова: Информатика, ИКТ, Информационные технологии, ИТ-компании.

Abstract: The introduction of this article presents the topic of the research, as well as its goals and objectives. It is noted that the purpose of the research is to study the development and financing of information and communication technologies in Uzbekistan. The research objectives include the analysis of existing research in this field, the analysis of ICT development in Uzbekistan, the study of financing of ICT projects, and the identification of problems and issues of ICT development and financing.

Key words: informatics, ICT, Information technologies, IT companies.

Tadqiqotning maqsadi va vazifalari Tadqiqot maqsadi O'zbekistonda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi va moliyalashtirishini tahlil qilishdan iborat. Tadqiqotning vazifalari O'zbekistonda AKT rivojlanishining tarixiy sharhini o'rganish, mamlakatimizda axborotkommunikatsiya texnologiyalarining hozirgi holatini tavsiflash, ularning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillarni, shuningdek, AKT loyihalarini moliyalashtirish manbalarini aniqlashdan iborat. Shuningdek, AKTni moliyalashtirishda davlat va xususiy sektorning roli o'rganiladi. Mavjud tadqiqotlarni ko'rib chiqish Ushbu bo'limda O'zbekistonda axborotkommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish va moliyalashtirish bo'yicha mavjud tadqiqotlar ko'rib chiqiladi. Ushbu mavzu bo'yicha ilmiy maqolalar, ma'ruzalar va nashrlar ko'rib chiqiladi. Ko'rib chiqish ushbu yo'nalishdagi tadqiqotlar holatini har tomonlama tushunish imkonini beradi, shuningdek, dolzarb muammolar va keyingi tadqiqotlarning yo'nalishlarini ko'rsatadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) zamonaviy dunyoda tobora muhim rol o'ynab, davlatning iqtisodiy rivojlanishiga katta hissa qo'shmoqda. O'zbekistonda so'nggi yillarda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasini rivojlantirishga e'tibor kuchaymoqda, bu esa ushbu sohaga yo'naltirilgan investitsiyalar darajasida namoyon bo'lmoqda. Biroq, ijobiy tendentsiyalarga qaramasdan, qo'shimcha o'rganish va hal qilishni talab qiladigan qator muammolar

mavjud. Asosiy jihatlardan biri axborot texnologiyalarini rivojlantirishni moliyalashtirishdir. Bu sohaga sarmoya jalb etish uchun tadbirkorlik faoliyati uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, shuningdek, davlat tomonidan qo'llabquvvatlashning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish zarur. O'zbekistonda AKT rivojini rag'batlantirishda ushbu sohani rivojlantirish strategiyasini ishlab chiqish va innovatsion loyihalarni joriy etish muhim qadamdir. Shuningdek, jahon bozorida mahalliy mutaxassislarining raqobatbardoshligini kafolatlash uchun axborot texnologiyalari sohasida yuqori sifatli kadrlar tayyorlashni ta'minlash zarur. Umuman olganda, O'zbekistonda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish va moliyalashtirish davlat, biznes va butun jamiyat tomonidan kompleks yondashuv va muvofiqlashtirilgan harakatlarni talab qiluvchi muhim masaladir. Shundagina ushbu sohaning muvaffaqiyatli rivojlanishini ta'minlash va mamlakat iqtisodiy yuksalishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratish mumkin. O'zbekistonda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi Zamonaviy dunyoni oddiy inson kundalik hayotining ajralmas qismiga aylangan axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanmasdan tasavvur etib bo'lmaydi. O'zbekiston ham bu global tendentsiyadan chetda qolmadi va so'ggi yillarda o'zining AKTni faol rivojlantirmoqda. O'zbekistonda AKT rivojlanishining asosiy elementlaridan biri bu "O'z dalishin" strategiyasidir. Ushbu dastur zamonaviy raqamli infratuzilmani yaratish, elektron hukumat, elektron tijorat, raqamli ta'lim va tibbiyotni rivojlantirishga qaratilgan. Bu sa'y-harakatlar tufayli mamlakatimizda internet tarmog'iga ulanish darajasi sezilarli darajada oshdi, bu esa "Elektron hukumat" tizimini rivojlantirishga xizmat qilmoqda va fuqarolarning davlat organlari bilan o'zaro hamkorligini soddalashtirmoqda. Bundan tashqari, O'zbekistonda axborot texnologiyalari sohasi faol rivojlanmoqda. Startaplar va IT-kompaniyalar hukumat va investorlar tomonidan qo'llabquvvatlanadi, bu esa yangi loyihalar va texnologiyalarning paydo bo'lishiga yordam beradi. IT-ta'limni rivojlantirish ham muhim jihatga aylanib bormoqda, chunki bu sohadagi mutaxassislariga talab tobora ortib bormoqda. Umuman olganda, O'zbekistonda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari jadal rivojlanib, iqtisodiyot va jamiyat uchun yangi imkoniyatlar ochmoqda. Bu sohaga sarmoya kiritishda davom etish va innovatsion loyihalarni ishlab chiqish global raqamli iqtisodiyotda yetakchi o'rinlarda qolish uchun muhim ahamiyatga ega. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini (AKT) moliyalashtirishda xususiy sektor muhim rol o'ynaydi. Xususiy kompaniyalar o'zlarining moslashuvchanligi va yuqori rentabelligi tufayli ko'pincha yangi texnologiyalarni ishlab chiqish va joriy etishga sarmoya kiritadilar va shu bilan bu sohada innovatsiyalarni rag'batlantiradilar. AKT sohasini moliyalashtirishning asosiy manbalaridan biri bu xususiy investitsiyalardir. Tadbirkorlar va kompaniyalar startaplar, tadqiqot va ishlanmalar, yangi mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqarish va ilgari surish uchun sarmoya kiritishlari mumkin. Bu bozorga yangi texnologiyalarni olib kirish vaqtini qisqartirishga yordam beradi va raqobatdosh ustunlikni ta'minlaydi. Investitsiyalar bilan bir qatorda, xususiy sektor ham hamkorlik va hamkorlikning turli shakllari orqali AKT loyihalarini moliyalashtirishda faol ishtirok etmoqda. Xususiy kompaniyalar va davlat tashkilotlari o'rtasidagi qo'shma dasturlar va kelishuvlar texnologik innovatsiyalarni rag'batlantirish uchun har ikki tomonning resurslari va tajribasidan samarali foydalanish imkonini beradi. Xususiy sektor axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini moliyalashtirish, iqtisodiyotning ushbu strategik muhim sohasida innovatsiyalar va raqobatbardoshlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Zamonaviy jamiyatda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) rivojlanishi iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishda asosiy rol o'ynaydi. Biroq O'zbekistonda AKTni rivojlantirish va moliyalashtirish bilan bog'liq muayyan muammolar va qiyinchiliklar mavjud. Asosiy muammolardan biri bu AKT sohasini moliyalashtirishning yetarli emasligi. Bu yerda kompaniyalar ham, davlat tashkilotlari ham muammolarga duch kelishmoqda. Yangi texnologiyalarga yetarli sarmoya kiritilmagani, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanmagani soha rivojiga to'sqinlik qilmoqda. Shuningdek, O'zbekistonda AKT rivoji uchun yetarlicha malakali kadrlar mavjud emas. Axborot texnologiyalari bo'yicha mutaxassislarining etishmasligi yangi texnologiyalar va innovatsiyalarni joriy etishni qiyinlashtiradi. Biroq, bu muammolarga qaramay, O'zbekistonda AKTni rivojlantirish va moliyalashtirishning muayyan istiqbollari mavjud. Mamlakatda axborot texnologiyalari infratuzilmasini yaxshilash va innovatsiyalar uchun qulay muhit yaratish bo'yicha faol ish olib borilmoqda. O'zbekistonda AKT sanoatining o'sish salohiyati juda katta va hukumat va ishbiarmon doiralar tomonidan yetarli darajada qo'llab-quvvatlansa, mamlakat ushbu sohada mintaqada yetakchiga aylanishi mumkin. Ushbu strategik muhim sanoatda muvaffaqiyatga erishish uchun AKTni rivojlantirishga ko'proq e'tibor qaratish va zarur resurslar bilan ta'minlash kerak.

O'zbekistonda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini (AKT) rivojlantirish zamonaviy dunyoda tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Mamlakatimizda jamiyat hayotining turli jabhalariga zamonaviy texnologiyalar faol joriy etilmoqda, bu esa iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va aholi turmush sifatini yaxshilashga xizmat qilmoqda. O'zbekistonda AKT rivojlanishining asosiy yo'nalishlaridan biri davlat boshqaruvini raqamlashtirish va elektron davlat xizmatlarini ko'rsatishdir. Bu davlat organlari faoliyatini optimallashtirish, fuqarolarning davlat bilan bog'lanish tartiblarini soddalashtirish va davlat organlari faoliyatining shaffofligini oshirish imkonini bermoqda. Qolaversa, ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida ta'limga AKTni joriy etish muhim o'rin tutadi. O'quv jarayonida zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ta'lim sifatini oshirish, uni o'quvchilar uchun yanada qulay va interaktiv qilish imkonini beradi. Shuningdek, so'nggi yillarda O'zbekistonda axborot texnologiyalari sohasi jadal rivojlanib bormoqda, bu yangi ish o'rinlari yaratish va ushbu soha mutaxassislarining malaka darajasini oshirishga xizmat qilmoqda. Dasturiy ta'minot va axborot texnologiyalari kompaniyalari jahon bozorida tobora kuchayib bormoqda.

Shunday qilib, O'zbekistonda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish istiqbollari qulay bo'lishini va'da qilmoqda. Mamlakat bu yo'nalishda salmoqli yutuqlarga erishdi va kelgusida iqtisodiyotni mustahkamlash va fuqarolarning turmush darajasini oshirishga xizmat qiladigan AKT sohasida yanada katta yutuqlarni kutish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Абдусаматов, д. А., & рахимов, н. Р. (2021). Технологические особенности изготовления афн-пленок и приборных структур на их основе.
2. Haydarov, i. U., et al. "katta hajmli tasvirni qayta ishlash algoritmlarini ishlab chiqish." *finland international scientific journal of education, social science & humanities* 11.1 (2023): 537-545.
3. Bahromov mansur maxsud o'g'li masofadan turib darslarni

- tashkil etish va oʻtkazishda elektron taʼlim resurslarining ahamiyati // taʼlim fidoyilari. 2022. №. Url: <https://cyberleninka.ru/article/n/masofadanturib-darslarni-tashkil-etish-va-o-tkazishda-elektron-ta-lim-resurslarining-ahamiyati> (дата обращения: 19.05.2023).
4. Abdunabiyevna k. D., mansur b. E-learning resources in distance education //international journal of research in commerce, it, engineering and social sciences issn: 2349-7793 impact factor: 6.876. – 2022. – т. 16. – №. 10. – с. 68-79.
 5. Maxsud oʻgʻli b. M. Use of information communication technologies in educational work in schools //international multidisciplinary journal for research & development. – 2023. – т. 10. – №. 10.
 6. Mahsud oʻgʻli b. M. Digital information technologies include distance, online and virtual learning technologies //international multidisciplinary journal for research & development. – 2023. – т. 10. – №. 12.
 7. Maxsud oʻgʻli b. M. Effectiveness of modern technologies of information training //intent research scientific journal. – 2023. – т. 2. – №. 10. – с. 38-43.
 8. Otajonov s. Et al. Efficient effect of deep levels on the photoelectric properties of a heterostructure based on p cdte–n cds and p cdte–n cdse //aip conference proceedings. – aip publishing, 2024. – т. 3045. – №. 1.
 9. Maxsud oʻgʻli b. M. Imkoniyati cheklangan talabalar uchun masofaviy taʼlimda elektron oʻquv resurslari //ilm fan xabarnomasi. – 2024. – т. 1. – №. 2. – с. 247-252.
 10. Maxsud oʻgʻli b. M. Axborot texnologiyalarining taʼlim jarayonida tutgan oʻrni //ilm fan xabarnomasi. – 2024. – т. 1. – №. 2. – с. 241-243.
 11. Maxsud oʻgʻli b. M. Dasturlash tillarining rivojlanish tarixi va ahamiyati //ilm fan xabarnomasi. – 2024. – т. 1. – №. 2. – с. 244-246.